

Ցարին 10 ռուբ. վեց ամիսը՝ 6. րոպեի, երեք ամիսը 3 ռ. 50 կ. ամիսը՝ (Թիֆլիսում) 1 ռ., հասով 5 կ. Բաժանորդ Կն գրում միայն խմբագրատանը՝ Գալիցի. փողոց, № 5.

Խմբագրություն հասցեն՝ Тифлисть, Редакция «Норъ-Даръ» կամ Тифлиς, Rédaction «Nor-Dar»

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոհմ օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը, Յոթյուրարյուն ընդունում են ամեն լիցենզիայով Յոթյուրարյուն ընդունում են ամեն լիցենզիայով

ԲՈՎԱՆԴԱՅԻՆ

Ուսանողները.—Երկու խօսք Պարսկաստանի մասին:
Քրոնիկոն.—Լուսին:
Խմբագրի վանքում
Մամուլի շուրջը:

Քաղաքական.—Մոնաստիրի նահանգի անհրաժեշտը հակապահանջող Բրիտանիոյ: Ամերիկական տրեսաների անանկացման հետևանքները: Ճապոնական երկաթուղին Գորջայում: Ժանապարհը 25-րդ ամիսում:

Խառն լուրեր:
Ենթադրվում է հեռագրերը:
Բանասիրական.—Վաճառականական սեր:
Յոթյուրարյուն ընդունում:

Թիֆլիսի սեպտեմբերի 24-ին 1902 թ. ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ ՊՐԵՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Դեռևս չարոնակում է թերևս և դեռ կարծիքների արտայայտությունը պարսկական առաջին միևնույն Միքայելի Ասկեար խանի պաշտոնից հրաժարությունը մասին: Թեև անձնաւորությունը և նրա գործունեությունը մի է, սակայն, նրանց մասին հրապարակ եկած հայեացքները բաւական շատ են և խիստ կերպով տարբերում են միմեանցից:

Պաշտոնից արձակումը պարսկական առաջին միևնույնը մեջ ունենալով իր անհատական մարդու բարձր արժանաւորություններ, նրան հուշակում են որպէս հազարամյակում և աչքի ընկնող ընդունակությունների տեղ մէկը և իւր պաշտոնավարության հնամենի օգտակար ծա-

ռայություններ մատուցած պետություն և հայրենիքին: Իսկ ուրիշների աչքում այդ միևնույն անձնաւորությունը հանդիսանում է վերջին ծայր յամառ, պետական խելքից, ընդունակություններից, իւր պաշտոնի պահանջած պատրաստակաւութեանը ու պարզացումից զուրկ մէկը, որի կառավարությունը երկիրը առաջնորդում էր դէպի անկում:

Առանց մտնելու գլխովին միմեանց հակոտնեցող այդ հայեացքների վերլուծութեան մէջ, կանգնած կատարում իրողութեան վրայ, կարելի է վստահութեամբ ասել, թէ պարսկական նախկին արքայի իշխանութիւնից հեռացումը փաստը սոսկ պալատական դարանակաւորութիւնների շրջանակից դուրս լինելով, պէտք է վերագրել ուղղակի մի շարք կարեւոր շարժումների, որոնք անմիջական ու սերտ կապ ունեն այդ պարսիկ պետական անձնաւորություններին: Ինչպէս ընտրություն, վարչական զրույթեան, նմանապէս և ունեցած գործունեութեան հետ: Պարսկաստանի պէս մի երկրի մէջ, ուր այնքան հազարավայել են ըստ իր խելքի, փորձաւորութեան օգտակար լինելու հանգամանքների տեղ դիւանագետներ, չպէտք է այդպիսի մի իրողութիւն տեղի ունեցած լինէր, իսկ եթէ պարսիկ առաջին միևնույնը հրաժարումը յայտնաբերում էր իր անհատական կատարումը փաստ է, — նշանակում է, թէ այդ հրաժարումը անհրաժեշտութիւն է եղել և վաղ կամ ուշ պէտք է կատարուէր:

ու մրգեղէն: Գիտնականները և արհեստագործները, բայց ոչ որ ձեռք չէր տալիս: Երևում էր, որ մէկ ձև որ սպասում էին:

Ներկայ եղողների միջև մի ինչ որ յուզում էր տիրում, մանաւանդ յուզում էր Կապուչին. նա երբեմն քաջքում էր իւր զգեստը, երբեմն մագերէն էր ուղղում, երբեմն գլխարկի քորոցներն էր հանում, տեղից տեղ ցցում: Եւ, իրաւ, սպասուող անձը, նրա եղբոր ընկերը, ամենից աւելի իրեն Կապուչին էր վերաբերում: Այս ընկերը՝ Նիկանդր Անդրանիկովի Պէրիստրի, եկել էր Ռոստովից, որտեղ հացի առևտուր ունէր և բաւական կարողութիւն էր կապել իւր համար: Երբեք սարգ Բոգաչը մտածեց ծանօթացնել նրան իւր քոյրերին, մանաւանդ որ Պէրիստրին մի հիանալի փեսացու էր, ունենալով այն բոլորը, ինչ որ պահանջում էր վաճառական փեսացուներից: Երբեք սարգը իրեն հարսնացու ընտրելու գործի գոտաւորութիւնից ազատելու համար Անժմագրիտ Պրոխորովի վրէժ էր նրա կողմից ու նշանակել նրա համար միջակին՝ Կապուչին: Նա նրան նստեցրեց ամենաաշխատունակ տեղը, բիշ հեռացնելով նրանից՝ մեծին, ինչպէս ազգի, և փորքին, որ դեռ ժամանակ ունէր հասնելու: Քոյրերից աւելի զանազանութեամբ համար Կապուչին չուէր իւր ջայլամի շքեղ փեսայի: Պարզաբան անհայտն էր իր թուում: Վերջապէս, Նիկանդր Անդրանիկովին եկաւ: Նա բարեկամաբար ողջունեց և

Համակատարութեամբ քաղաքակրթութեամբ ու սահմանադրական կազմ ունեցող երկրների, Պարսկաստանը գործունեութեան շատ աւելի ընդարձակ հրապարակ է ներկայացնում պետութեան զուլուր կանգնած պաշտօնեաների տուայ, և որ որ էլ լինի Միքայելի Ասկեար խանի յայտնողը, երկրի յառաջդիմութեան ու զարգացման անհրաժեշտ չկանգնեցրած լինելու համար, պարտաւորուած է անպատճառ դիմելու Պարսկաստանից քաղաքակրթութեամբ բարձր կանգնած ազգերի օգնութեան ու ձեռնուկութեան:

Պետական կարգերի ուղիղ և օրինաւոր ճանապարհի վրայ դռները, երկրի անբաւ և մինչև այժմ համարեա ձեռք չդիպեցրած բնական հարստութիւնների շահագործումը, հաղորդակցութեան միջոցների դիւրացումը, և այլն, անհրաժեշտ են գործնում օտար տարրի միջամտութիւնը պարսկական ներքին կեանքի մէջ, և քանի պարսիկ ժողովուրդը անկարող է այդ բոլորը իւր ձեռքով կատարելու, — անդիմացի, բիւրիային, ռուսը, ֆրանսիացին, գերմանացին գործունեութեան ընդարձակ առարկէր պէտք է ձեռնան իրենց համար Պարսկաստանում:

Դա բնական հետևութիւն է իրերի զրույթեան:

Սակայն, այդ ազգութիւնները իրենց քաղաքակրթութիւնն ու զրամագլխի հետ միատեղ բերում են որոշ ձգտումներ ու ծրարագրեր և ամեն տեսակ միջոցներ գործ են դնում դրանց ի-

րականացնելու համար: Պարսիկ կառավարութեան գլուխ կանգնած քաղաքագետների համար որքան էլ պարզ լինի օտար ազգացութիւնների հետաւոր հետեւանքները և նրանք որքան էլ աշխատեն ազատ մտալ իրենց վրայ ներգործող այդ օտար ճնշումներին, այնուամենայնիւ միշտ էլ հաղորդութեամբ են հակուել երկրի մէջ ազգացութիւն ձեռք բերած այս կամ այն օտար կառավարութեան կողմը: Այս անհրաժեշտութեան առաջ երկրի կառավարութեան դիւր իրենց ձեռքն ունեցող պարսկական պետական անձնաւորութիւնների բոլոր իմաստութիւնն և հայրենասիրութիւնը պէտք է կայանայ նրանում, որ կարող լինեն ընտրութիւն անել միմեանց մրցակից օտար կառավարութիւնների մէջ, և եթէ հարկ է երկրի բարձր կապիլ եւրոպական այս կամ այն պետութեան հետ, որը ամենից աւելի նուազ վտանգաւոր է իւր քաղաքականութեամբ և աւելի է համապատասխանում իրերի շահերին:

Անդրանիկովից է, որ ոտք է դրել Պարսկաստան և, իւր ազգացութեան տակ ունենալով այդ երկրի հարաւային-արեւելեան մասը, հետզհետեւ աւելի ու աւելի է ընդարձակում դէպի նրա ներսերն ու արեւմտեան սահմանները, առանց արգելքի հանդիպելու պարսիկ կառավարութեան կողմից:

Իրենց՝ պարսիկներին և առհասարակ պարսկահայաստակ ժողովրդներին է վերաբերում Պարսկաստանի բարգաւաճումը և ա-

յն փետուրին էլ նայում:

Ամենքը շուշ քաջցին՝ թեթեւացած: Հաւանում էր — շատով հարցրեց ուրախացած Կապուչին:

— Դա իմ բոլոր տեսածների մէջ ամենագեղեցիկն է... միայն... միայն իմ ինչ ինչն է...

— Մի քանի ամիս անցածների մէջ հարցրեց եղբայրը: — Այս բոլորի պէտք է պատմես մեզ, երբ արդէն շահագրգռեցիր մեզ:

Բայց նա տխուր պատասխանեց:

— Ոչ, սիրահարեալս չէ: Այս փետուրը ինչ ինչն է շայնամի փետուրների մի մեծ առևտուր, որի մէջ սրանից ուժ տարի առաջ ես կարգին խնայեցի, և որի պատճառով իմ այն ժամանակուայ գործը, քիչ մնաց, ձեռքիցս գնում էր: Ես վաղուց մտածել էի իմ փեսայի պատճառով վշտեալ, սակայն ամէն առիթով, երբ ջայլամի փետուր եմ տեսնում, չեմ կարողանում չլիշել այն դրամական կորուստներս, որ ունեցայ այն ժամանակ:

Ցաւակցութեան հետք ճիշդ եղաւ դրա պատասխանին: Իսկ Նիկանդր Անդրանիկովին, ուղեւորով վերջ տալ այս խօսակցութեանը, շուտ եկաւ դէպի իւր կողմը թեքուած փոքր քոյրը և առաջ խօսակցութիւն սկսեց նրա հետ, որի կողմը շուտով վարպետութեան ջանք մնացած ողջ խումբը:

Նորից ծիծաղ բարձրացաւ և ուրախ տրամադրութեան ու սրախօսութիւնների կողմը բացուեց:

Բաժանուելու միջոցին կրկին կողմերն էլ իրենց մէջ այն համոզման եկան, որ միմիանց զուր եկան, և որ արդէն դրանք է տեղական բարեկամութեան

պահովութիւնը: Դրանք պէտք է և պարտաւոր են իրենց ոյժերը գործ դնել պետութեան բարգաւաճման և ապահովութեան վրայ:

Գ Ր Ո Ւ Ն Կ Ո Ն

Ներքին գործերի միևնույնը Կովկասի իշխան-կառավարապետի սեպտեմբերի 22-ին հեռագրով յայտնել է, որ Ալեքսանդրապոլ քաղաքը յայտարարուած է սոստակացուած պահպանութեան մէջ:

— Թիֆլիսի քաղաքապետը սեպտեմբերի 23-ին ներկայացրեց նահանգապետին քաղաքային խորհրդի այն որոշումը, որով խնդրում է քաղաքի ազատիկ ոստիկանութեան պահպանման ծախսերը: Այս խնդրքը պատճառաւորուած է նրանով, որ քաղաքի միջոցները սուղ են, որ քաղաքային ոստիկանութիւնը ծառայում է գլխաւորապէս պետութեան շահերին և, բացի դրանից, Թիֆլիսում գտնաւորւող ինտաւաւտ մտցուելուց յետոյ ոստիկանութեան գործը հասարակական անդրաւորութիւնը պահպանելու և քաղաքին ծառայելու վերաբերմամբ բաւական թիկնացել է, որովհետեւ դռնապանները կատարում են և ոստիկանական պաշտօն:

— Ալեքսանդրապոլից հեռով. Օր. 2-ին հայտարարում են, որ սեպտեմբերի 17-ի 20-ի գիշերը ժամը 2-ին Ալեքսանդրովսկայա փողոցում կրծքին խփած դանակի երկու հարուածով վիրաւորուած է քաղաքապետի ազատիկ Սյէրանդը Դարգիմանով:

— Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդը իւր սեպտեմբերի 22-ի նիստին որոշեց յանձնաւորել քաղաքապետին, որ միջնորդէ Մուշաթիյի այգին քաղաքի տեսչութեանը յանձնելու: Այդ այգին ներկայումս գտնում է երկրագործ-

հաստատ հիմքը: Միայն Կապուչին, որ համարեա ողջ գիշերը վատ արաւաղութեան մէջ էր, տուն գնալիս լուռ ու մուռ էր ու գլուխած, իսկ տանը բոլորովին ինքն իրեն կորցրեց, կտրուկ-կտրուկ արեց խնամա փետուրը ու կուռեց իւր փոքր թոյլ հետ: Գուռն մանակցեցին և՛ ընտանիքի միւս անդամները, այնպէս որ մի անապատիկ աղմուկ բարձրացաւ:

Միւս առաւօտը Նիկանդր Անդրանիկովինը գնաց Բոգաչին գրասենեակը, որտեղ նրան գործի վրայ գտաւ: Նա սանդուղքի վրայ կանգնած՝ ապրանքի հակուելը պահում էր մշակին:

— Մի բոլոր, Նիկանդր Անդրանիկովին, ներս մտէր, խնդրեմ, իմ առանձնատեսենակը, ես այս բոլորի գլուխ եմ: Ուրեմն, հինգ հակ կարծրեց... տասը... ասանք հաշիւ, — ասեց նա, տալով հաշիւը մշակին:

Մշակին ճանապարհ դնելուց յետոյ Բոգաչը հազաւ-սերտակը և փրուած ներս մտաւ առանձնատեսենակը:

— Էլի, իմ սիրելի Նիկանդր Անդրանիկովին, ներողութիւն եմ խնդրում ձեզանից: Բայց ինքներդ էլ գիտէք, որ բանն անելով, հացն ուտելով: Երբեք չեմ:

— Զնորհակալ եմ:

Դրան հետեւեցին առողջութեան մասին արող հարցումները, այլ և թէ անցեալ երկրորդ յետոյ ինչպէս է զգում իրեն Անժմագրիտ Պրոխորովին ընտանիքը:

— Զատ լաւ, շնորհակալ ենք — հետեւեց արողորակալ պատասխանը: Հասաւանդարմոր լուսնի տակ ընկաւ, որին Անժմագրիտ Պրոխորովինը վերջ

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Վ Ա Ն

ՎԱՃԱՌԱՍԱՆԱՆԱՆԱՆ ՍԵՐ (Родина, 1903, №25.)

Վաճառական Անժմագրիտ Պրոխորովին Բոգաչին, բամբակի առևտուրում հարստութիւն դիպած լինելով, չէր ուզում իւր աղջկները կնութեան տալ իւր գործակատներին: «Հասարակ գոհիկներն են», ասում էր նրանց մասին: Նա մի քիչ աւելի շահագործուած էր, ուրիշ: Գտնելով իրեն սաղ եկող փեսացուներ, նա մտածեց ընտանիքն առնել, գնալ, «Արկադիա»: Այդ ընտանիքի անդամներն էին՝ կլորիկ, հասակի մայրիկը, իւր եղբը աղջկներով, որոնցից մեծը՝ Անֆիսա, կարճահասակ էր, ազնիւ ու ծուռ կողքով, իսկ երկու փոքրերը՝ Կապուչինն ու Ուլիպիպով, շատ գեղեցիկ ու լաւ կազմուածքով օրիորդներ: Բացի դրանից, ունէին էլ մի որդի՝ երեսուն տարեկան ջանաթաթախ երիտասարդ: Ինչը Անժմագրիտ Պրոխորովինը յիսուն տարին անց՝ մի «եկեղծ», բաւական ամուր, գէթ, ու աւելիսան մարտնչով մարդ էր:

Նրանք բաւական վաղ էին եկել, դուռն մի ազատ սեղան և, լաւ քննելուց յետոյ, բոլորուեցին նրա շուրջը: Լուսամուտի մօտ նստեցին մեծ ու փոքր քոյրերը, նրանց կողքին, իրար հանգէլ՝ ծնողները, հոր կողքին նստեց միջակ աղջիկը՝ Կապուչին, իսկ նրա դիմացի տեղը, մօր կողքին, միաց դասարկ: Երկու նստեց անկունում:

Պահանջեցին շապակեան գլին (ի հարկէ, ուսական), մանր հրուշակներ

Դուք լիարժեքությամբ եք օգտագործում ինչպես
ստանդարտ լեզուները, այնպես էլ լեզուները, որ
օգտագործվում են միայն ձեր խմբի անդամների
միջև։

կա-
կայ-
նը
ժ-
նի-
նա-
տա-
տի
ան-
կէ-

նույնպէս թիւն մէ, որ ամեն տեսակ
պարտք կը ցուցադրէ եղանակներու,
ճաշակի, հաշտի ազդեցութիւնն սակ-
այնպէս որ այս ազդեցութիւնը զորաւո-
րագործը միշտ պարտաւոր առաւատ-
թիւն մը երեւան կը բերէ և երբեմն
անշահ հաշտեցողութիւններով կը-
պառէ նորութիւն ինկած ու և ապ-
րանք, կամ նորութեան տեղ բանալու
և կամ գաղտնի սնանկութեան մը
բաժինները վճարելու համար:

«Южн. Край»-ը, խորհրդածո-
ւթեան անդամ Պետարիգորսի ակ-
տաքանական համաժողովի կա-
յալը քաղաքում որոշումը միջնորդի
հրահանգներին բովանդակելով օգ-
տուելու իրաւունք տրուելու մա-
սին, ասում է:

Այդ միջնորդութիւնը անգործի նշա-
նակութիւնն ունի, մասնաւորապէս խոր-
մի համար, որ անգործի թիւով մեծ
ու փոքր բովանդակութիւն կան, սակայն,
որոշեցի, համաձայն 1883 թ. մայիսի
3-ի ծրագրի, հիւանդ հրահանգներին թոյլ
չէ տրուում օգտուելու:

Պովարան իւր բովանդակութիւնով ևս ա-
ռաւել անմատչելի է հրէայ հասարա-
կութեան: Վերջին տարիները կովկա-
սեան հանքային ջրերի բարեկարգու-
թեան վրայ 2 միլիոն ռուբլոյ աւելի
է ծախսուած, միջնորդական ևս շատ
հեռու է համեմատական լինելուց կա-
տարուած ծախսերի հետ... Սակայն,
այդ բովանդակութիւնը պաշտպանելու,
ինչպէս նաև ուրիշ տեղերի բովանդա-
կան հարստութեան կենդանութիւն
տուած լինելու համար հարկաւոր է,
որ նրանք մատչելի լինեն ամբողջ երկ-
րի բնակչութեան անխաբի:

Անկապած, անվիճելի մի ճշմարու-
թիւն պէտք է համարել հետևեալ կար-
գը. բովանդակութեան վերաբերող կար-
քաւորութիւնը սահմանափակում ոչ մի
նկատարանով չպէտք է տեղի ունե-
նայ, որովհետև հիւանդութիւնը բնակչու-
թեան հոգաբարձութիւնը ծանախում
է բարոյական ու իրաւաբանական պար-
տաւորութեան վրայ ամեն մի հասա-
րակութեան, որին որ պատկանում է
հիւանդը: Արտասահմանեան բովա-
նդակութիւնը բացի այն բովանդակ կատա-
րելագործութիւններից ու կանխորոշա-
բարձրութիւններից, որոնք նրանց յատ-
կան ինչ կազմում, ունեն և հարկաւ-
հազարաւոր առանձին և արտասահմա-
նեան հրահանգի գէպի իրենց ձգելու
պարտութիւն, որովհետև այդ տեղերից
ոչ մէկում չի կարելի ազդեցական
նորութեան պատահել: Եւ թուրքը,
և՛ ամերիկացին, և՛ ֆրանսիացին, և՛
հոլանդ, և՛ գերմանացին, և՛ ներքին հա-
ւասար են բովանդակութիւն իշխանու-
թիւնների առաջ, ամենքն ևս ընդուն-
ում են պատշաճաւոր հիւանդութեան
թիւմը:

Դրանից կարելի է եզրակացնել, թէ
որքան մեծ նշանակութիւն ունի Պետ-
արիգորսի ակտաքանական համաժողո-

վի ձեռք առած միջոցը, որը թեյա-
գորդը ոչ միայն արդարադատութեան
և մարդասիրական զգացումներն
հաշտ և գրա հետ անմիջական կա-
պակցութիւն ունեն անտեսական կա-
րեւոր նպատակներ: Եւ համառոտապէս
ժողովի այդ միջնորդութիւնը, հաւա-
նականաբար, կընդունուի պատշաճաւոր
իշխանութեան կողմից:

ԲԱՆԴԱԿԱՆ

ՄՈՆԻՏՈՐ ՆԱԶԱԿԱՆ ԱՆԻՐՈՒՄԵՐԸ

Անգլիական «Times»-ին Սոֆիայից
հաղորդում են, որ Մոնստրիքից Սո-
ֆիա հանձնող մի անգլիացի ստեղծա-
տեղութիւններ է տալիս Մոնստրիքի
կատարուած աւերումների ու
տիրող տղաքանութեան մասին: Դիւղե-
րի աւերումներն ու ժողովրդի կոտո-
րածը դեռևս չարաշահուած են: Օլա-
րդի շրջանում տիրող ամայութիւնը
կատարեալ է. ամբողջ շրջանը անա-
պատի տեսք է ստացել: Մոնստրիքի
նահանգում ոչնչացուած գիւղերի
թիւը հասնում է 90-ի, սակայն Մո-
նստրիքից վերջին եկողների տուած
տեղեկութիւնների համաձայն, այդ
թիւը շատ աւելի մեծ է:

Մոնստրիքում աւերուած գիւղերի
մասին յեղափոխականների պարագլուխ-
ների տուած տեղեկութիւնները բոլո-
րովին անսպասելի կերպով հաստա-
տուել են մի փոստալիցիով, որը գա-
ղացուել էր հիւլի-փաշայի արևելից և
պատահաբար ընկել հիւպատոսներից
մէկի ձեռքը: Ինչպէս երևում է այդ
փոստալիցիից, մակեդոնիայում քրիս-
տոնեայ տարրը կանխաւ պետած-
ծաղքի համաձայն՝ ոչնչացնելու գոր-
ծադրութեան թիւը կառավարութիւնը
հետեւելիս է եղել ամենայն աշարժու-
թեամբ և այդ ոչնչացման յաջողու-
թեան մասին շարունակ տեղեկութիւն-
ներ են հաղորդելու եղել 4. Պոլսու
Այդ պաշտօնական թղթի մէջ աւե-
րուած գիւղերի թիւը ցոյց է տրուում
իննուուն և երեք:

ՀԱՅԿԱՆԻ ՅՈՅՑ ԲԻՐԻՍԵԼԻՄ

«Matin» թերթի Բիւրսետի թղթա-
կիցը հաղորդում է, որ բելճիգական
մայաքաղաքը սեպտեմբերի 14-ին (27)
հակառակ մի ցոյցի թիւսերներով
ղարձած եղել: Այդ օրը ամեն տարի
տնուում է Բելճիգայի անկախութեան
տարեգարծը և համարեա ամբողջ եր-
կիրը ջերմ մանակցութիւն է ունե-
նում այդ պաշտօնի հանդէպին: Այս
տարուայ տարեգարծի օրը տեղի ունե-

Այնուամենայնիս խոհեմ եղէր: Մէքն ու
գեղեցկութիւնը անցողական են: Կա-
պոյկան իրաւ լաւ աղջիկ է:

— Բայց ես սիրում եմ...

— Հա, լաւ, դու սիրում էր, իմացանք,
Բայց էլի, վատ չի լինի, որ լսէր իմ
խոսքերը, մտածեցէ՛ք. մինչև վաղը
բաւական ժամանակ ունէ՛ք. լաւ մտա-
ծեցէ՛ք:

— Կմտածեմ, կմտածեմ, — ծիծաղե-
լով պատասխանեց Նիկանդր Անդրանի-
կովիչը:

Հետեւեալ օրը Նիկանդր Անդրանիկ-
ովիչը գնաց գուգուած - գաղաքուած:
Հագել էր ֆրակ ու կապել օպորտու-
կիստ, գէորգիկեան ժապաւէնը
ֆրակի կոնկատեղում (գինուր եղած
ժամանակ նա մանակցել էր ինչ որ
ասիական ցեղերի դէմ եղած պատե-
րազմի և քաջութեան համար ստացել
մի չքաբամ՝ գէորգիկեան ժապաւէ-
նով): Հիւրաստանեակում, մի բաղկաթո-
ւի վրայ նստած էր մայրիկը
ծանրազին միտաբանազգեստ հագած,
և անկուածաւոր մանուկը վրան: Հայ-
րիկը, ինչպէս սովոր էր, անհանգիստ
յետ ու առաջ էր վազվզում սեղանա-
կում:

Նիկանդր Անդրանիկովիչը գլուխ
տուեց իշեն յատուկ շորհալիութեամբ
և, գիմելով տան տիկնոջը, ասեց.

— Լուկէրիս, Պետրովիչ, անշուշտ,
Անէմպոգիտ Պրոստրովիչը յայտնել է
է՞ք մեր երեկուայ խօսակցութեան մա-
սին, այս պատճառով ես ուղղակի կը

ցու մեծ ցոյց Անդրանի, բելճիգական
կառավարութեան հասցէին նրա ուղ-
ղած մեղադրանքի և այն քաղաքակա-
նութեան դէմ, որին անգլիական կա-
ռավարութիւնը հետեւում է Կոնստն-
տնիպոլիսի անգլիական վերաբերութեամբ:

Ժողովրդի անգլիական բազմութիւն, որ
բաղկացած էր մօտ 40 հազար հոգուց,
այցելութիւն տուեց երկրի անկախու-
թեան համար ընկած հերոսների գե-
րեզմաններին: Դրանից յետոյ, նախ-
կին գինուրակները հաւաքուցելով
ժողովրդական թատրոնը, որ և ժո-
ղով կայացաւ ծառայութիւնից դուրս
եկած գինուրակ Սոֆիայի նախագա-
հութեան տակ: Ժողովին մասնակցելու
են լինում թագաւորի թիկնապահ՝ գե-
ներալ Չապչիլը և բազմաթիւ ռազմ-
քառասունական զինուորականներ: Ժողովը
չնմազէն ողջունում է գեներալ Վա-
րէլյանի ատենախօսութիւնը, որը, ի
պատասխան Անդրանի կողմից Կոնստն-
տնիպոլիսի կառավարութեան վրայ
արուած յարձակումների, յայտարարում
է, թէ դրանց նպատակը ուրիշ բան
չէ, եթէ ոչ բելճիգական Կոնստնտնո-
պոլիսի երկրներին միացնելու մի պատ-
րուակ: Ժողովը պատրաստում է Լէօ-
պոլից թագաւորին մատուցող թիւ-
նուրծ, որի մէջ յայտ է յայտնուում,
թէ բելճիգական կառավարութիւնը
երբէք թոյլ չի տայ, որ Բելճիգայի
սֆերիկական երկրները խլուեն նրանից:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՏՐԵՍՆԵՐԻ ՄՆԱԿՈՍԻՄ
ՄԱՆ ՀԵՏԵՐՆԱԿՆԵՐԸ

Ներկայումս ամերիկական տրեստնե-
րի ունեցած նիւթական տապալա-
կից վիճակը մեծ աղմուկ է առաջ բե-
րի մամիկական համալսարանների
վարչութիւնների մէջ: Միացեալ Նա-
հանգների ուսումնարանական հաստա-
տութիւններին Կարնէգիի նուիրած 50
միլիոն դոլարի գումարը տրուած է
հիւլի պաշտօնի տրեստի ակցիաներով,
որոնց գները վերջին երկու և կէս
տարուայ ընթացքում համարեա թէ
կէս և մի երրորդական արժողութիւնն
է իջել: Այդ տրեստի բոլորովին ընկած
պարագայում, Կարնէգիի նուիրած ոչ
միայն բոլորովին ոչնչանում է, հա-
պա այդ եկամուտներով կառավարուող
համալսարաններն ևս գրեւթ են մի-
անգամայն անկանելի դրութեան մէջ,
որովհետև դրանց վաւարութիւնները ո-
չինչ չեն ունենալու կատարելու համար
այն գլխական պարտաւորութիւննե-
րը, որոնք յանձնառու են եղել, յոյս
գնել այդ ակցիաներից ստացուելիք ե-
կամուտի վրայ: Տրեստների անկումը,
առաջ է բերում և համալսարանների

խօսեմ այդ գործի մասին: Խնդրում
են ձեռք ձեռք աղջիկ Անֆիսա Անէմ-
պոգիստովայի ձեռքը:

Անէմպոգիստ Պրոստրովիչը կանգ-
նած տեղում վեր ցատեց և բերանա-
բաց կանգնեց:

— Էլի խառնում էք: Կանցուում ես
անգլիս չլիւրած մարդ չեմ տեսիլ,
ձերի մի ամբողջ ժամ խօսում էի հետ-
նեկը աղջիկներին մասին, իսկ այսօր
դուք նրանց նորից խառնում, չփոթում
էք միմեանց հետ:

— Ինչպէս, — գարմանքով հարցրեց
Պրոստրովիչը:

— Ե՛ք դուք Ոլիմպիադային էք սի-
րում:

— Այո, ես Ոլիմպիադային եմ սիրում,
բայց դուք երեկ այնպէս հայրաբար
ու քաղցր կերպով խորհուրդ տուիք
մտածելու, որ ես չէի կարող չհետե-
ւել ձեր խորհրդին և...

— Եւ ուզում էք կնոթեան առնել
Կանցուչային: Զատ ուրախ եմ:

— Ոչ, Անէմպոգիստ Պրոստրովիչ, ոչ
եթէ ես չեմ կարող ստանալ սրտի
սիրելու, այն ժամանակ խնդրեմ, տաք
ինձ Անֆիսան, այն, որի համար երե-
ւում հազար էր որոշել: Ես նրան շատ
հաւանեցի իւր համեստութեան ու
պարկեշտութեան համար:

Ուրիշ ձեռք չկար. հայրը գրան էլ
համաձայնեց և օրհնեց բախտաւոր դո-
ւր:

փախուճ: Ներկայումս ամենայն ան-
համարձեւութեամբ օգտուում են պո-
պուլար տրեստի ընդհանուր հաշուե-
կարէն, որը պէտք է հրատարակուի
հակամերերի մէջ:

ՃԱՊՈՆԱՅՆ ԵՐԱՅՈՒՆԻ ԲՈՐԵՆՑՈՒՄ

Մէլ-Փուլսոն երկաթուղային գծի
հաղորդական ընկերութիւնը որոշել է
4 միլիոն ռուբլու փոխառութիւն կնքել,
այդ գծի շինութիւնը արագացնելու
նպատակով, և այդ փոխառութեան
պայմաններն արդէն հրատարակուե-
ան տրուած: Դրա շինուած ժամա-
նակն է 1905 թ. հոկտեմբերի 31-ը: Բա-
ժանորդները ստանալու են տարեկան
եկամալ 60/0-ը: Այդ փոխառութեան
վերաբերուած բոլոր դրամական գոր-
ծողութիւնները պէտք է կատարուեն
ճապոնական հետեւեալ բանկերում. Նա-
սուդա, Նիպոն-Կոբո, Դայ-իչի և
Տէկուկու Միոյի:

ՃԱՆՏԱՊՈՐԸ ԶԻՆՍՏԱՆՈՒՄ

Տիան-Տիանից «Echo de Chine» լրա-
գրին հաղորդում են, որ ժանտախտը
սոսկալի կոտորածներ է անում: Պէյ-
տանում՝ երկու ամսուայ ընթացքում
մեռել են 2000 հոգուց տեղի: Միջին
հաշուով այդ սարսափելի հիւանդու-
թիւնը տեղացիներից 15—20 գոհ է
տանում: Պէյտան քաղաքը ունի մօտ
15 հազար բնակիչ և տարածուած է
9½ քառ. կիլոմետր տարածութեան
վրայ: Տեղուի հիւսիս-արեւելեան կող-
մում: Տեղական շինական իշխանու-
թիւններն ու օտար երկրների ներկա-
յացուցիչները առողջապահական յանձ-
նախումբ են կազմել, որը պէտք է մի-
ջոցեմբ ձեռք առնի այդ տարափոխիկ
հիւանդութեան առաջն առնելու հա-
մար:

ՆՈՐ-ԳՐ-Ի ՀԵՆԱԳՐՆԵՐ

(Խուսաց հեղափոխական գործակալութիւնից)

Սեպտեմբերի 23-ից
ԳԼՈՒՄՈՎ. — Բերանիչի գիւ-
ղում բացուում է գաւառի մէջ ա-
ռաջին ժողովրդական դպրոցը,
որտեղ, բացի տարաբանական կրթու-
թիւնից, տաւանում է ուստայի-
անկութիւն և ատաղձագործու-
թիւն:

ՄԻՄՖԵՐՈՂՈՎ. — Նահանգապե-
տը խնդիրներ է ստանում Թիւր-
քիս գաղթած թաթարներից, որ
իրենց թոյլ տուելի Ղրիմ վերա-
դառնալ:

ՄՈՒՎԻՆՈՎ. — Սեպտեմբերի 24-
ին բացուում է եղջիրաւոր խոշոր
անասունների ցուցահանդէս:

ՀԱՅԿ. — Զինուորային ժողովը
որոշեց ձեռնադրութիւն խնդրել
գլուխում գնումովային հեռախօս
անցակցանքի և առաջուանից կրկ-
նապատիկ քաջանել իրաւասու-
ների համար որոշուած ցնիղի
չափը:

ԽԱՐԿՈՎ. — Անասնաբուծու-
թեան վերաբերեալ նահանգական
համաժողովը փակուեց:

ԲԵԼԴՐԱՎ. — Լրագրները նոր
միլիտարութիւնը որոշումում են
իրեն առաջին դուտ պարամիտ-
ական միլիտարութիւն:

ԴԱՐՄԱՅՏԻ. — Տեղի ունեցաւ
յուշաց պրիյի քաղաքացիական
ամուսնութիւնը բաւտեմերեք-
եան պրիյիցի հետ:

ՈՒՆԶԻՆԻՏՈՆ. — Սպիտակ տու-
նը գնաց մի մարդ, որը ստաց,
թէ ուզում է խօսել նախագահի
հետ. հերթապահ ոստիկանի հետ
խօսելիս նա գրպանից հանեց մի
ատրանակ, բայց ոստիկանը յա-
մառ գլխավորութիւնից յետոյ
գլխավոր արեց նրան: Նա փո-
ռեց մանկ Սպիտակ տունը ու-
ժով: Դեռ ես առաջ նա իւր լու-
նակալի հետ միասին մի նամակ
էր ուղարկել նախագահին, խնդրե-
լով, որ իրեն ունկնդրութիւն
շնորհուի: Նրա ազգանունն է
Ելլիոտ, ծագումով շուեղացի է:
Նա մեխանիկ է եղել Միննէա-

պոլիսում, որտեղ համարում էր
իրեն հողիկան հիւանդ նրա հա-
մար, որ յաճախ խօսում էր սո-
ցիալիզմ մասին: Ուշինդոտն
միկնդուց առաջ նա այցելել էր
Պատեւսոն քաղաքը, որը յայտնի
է իրեն անիշխանական շատ
դաւադրութիւնների որդան: Ինչ-
կներն էլլիոտին յայտարա-
րեցին հողիկան հիւանդ: Նա փո-
խադրուած է գժտուում:

ՎԵՆԵՍԱ. — Երկու Պետերը վե-
րին աստիճանի գոհ են մնացել
Միւրցտեմտում տեղի ունեցած
բանակցութիւններից: Թաղաւոր
կայսրը գրաֆ Գոլուխովսկուն
շնորհեց ս. Անդրէյ Նախակոչի
շքանշանը շողակներով դարձա-
րուած: Աւստրիական կայսր գրաֆ
Լամզորֆին շնորհեց ս. Ստեփա-
նի շողակնապարզ շքանշանը:

ՄՈՍԿՈՎԱ. — Ճաղաղական գոր-
ծի գործիչների ուսաց ընկերու-
թեան՝ Մոսկուայի ճիւղի խոր-
հուրը մշակել է տպարանների
աշխատանքի գնահատման և
պատուէրների գները բարձրաց-
ման մի ծրագիր: Ծրագիրը կը-
նեղակայուի ի հաստատութիւն
պատշաճաւոր իշխանութեան այն
պայմանով, որ նոր նորմաները
պարտաւոր լինին Մոսկուայի
բոլոր տպարանների համար:

ԵԿԱՏԵՐԻՆԱՍՈՎԱ. — Բացուած
են երկուսն ձեր դասընթաց-
ներ երկաթուղու բանուորների
համար:

ՄԱԴԻԴ. — Ռուսաց ճանա-
պարհների հաղորդակցութեան
միլիտարը նաւաւորա դաւադում
շրջում է ճանապարհներն աւտո-
մոբիլով:

ՈՒՆԶԻՆԻՏՈՆ. — Նախագահի՝
Սպիտակ տունը վերադառնալուց
ի վեր ձերբակալուած է հողիկան
հիւանդ վից մարդ: Ձեռք են առ-
նուած նախագործութեան ամե-
նախիստ միջոցներ:

ԴՈՒՐԲԱՆ. — Վրայեյլուում գու-
մարուած ընէրներ ժողովում
գնեցելով Բոթան գելուցում տուեց
Եւրոպայում հաւաքած դրամա-
կան գումարների մասին: Այդ
գումարները հասնում են 130,000
ֆունտ ստերլինգի, որոնք բա-
ժանուած են տրամադարեան
յանձնաժողովի ձեռքով՝ Կապի և
Օրանժի գաղութների և Տրանս-
վալիսի միջև Տրանսվալիս
հասած մասը մեծ չէ, այ-
րինքին բաժին է ընկնում

40-ից մինչև 50 ֆունտ ստեր-
լինգ. 30,000 ֆունտ նշանա-
կուած է երեխանց կրթութեան
համար: Այս գումարների մէջ չեն
մտել Բոթայի և Դեկալէյի ստա-
ցած փողերը, որոնք կազմում են
15,000 ֆունտ ստերլինգի պա-
հաստի ֆոնդ:

ՀԱՄ. — Միջնորդ դատարանի
այսօրուայ նիստում Վինցուէ-
լայի ներկայացուցիչը շարունա-
կեց պաշտպանողական ճառը,
որը հաշտակ ունէր ապացուցա-
նել, որ նաւապաշարող պետու-
թիւնների պատերազմը Վինե-
ցուէլայի դէմ անարդար գործ
էր և այս պատճառով նաւապա-
շարող պետութիւնները չպէտք է
ունենան նախադատութիւնը:
Ներկայացուցիչները ճառե-
րը պէտք է արտասանուեն այ-
րուբնական կարգով: Հետեւեալ
նիստը նշանակուած է սեպտեմ-
բերի 22-ին:

ՄԻՆԱՎ. — Օրհնուած են Վե-
լատիչի անառապայն դպրոցի
շէնքերը: Այդ դպրոցը միակն է
այս կողմերը:

Սեպտեմբերի 24-ից
Կ ՊՈԼԻՄ. — Բուլղարական ա-
պստամբական խմբի հրամանա-
տար Չիշմանովին ներումն է

